

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Gradišča št. 7, levo.
Telefon št. 77.

Izhaja vsako soboto.

Mesečna naročnina: za tuzemstvo 6 Din, za inozemstvo 8 Din.

Inserati se računajo po velikosti. Cene so navedene
v oglašnem delu.

Nameravano zaslužjenje naših rudarjev.

Vsled zaslužja, ki ga daje Trboveljska premogokopna družba »Slavenski banki«, voditeljem SDS in njenemu časopisu, se je čutila ta izsevalka slovenskega ljudstva že doslej upravičeno, da je odpuščala rudarje iz službe poljubno, brez vsakega razloga. Čim več službenih let je imel rudar pri TPD in čim več je imel rodbinskih članov, tem rajše so ga odslovili. Rudarska pokojnina ne znaša po prevratu toliko, da bi mogel izhajati ž njo vpokojenec le par dni. Radi tega so se doslej od Trbov. prem. družbe odpuščeni rudarji spomnili z grenkim nasmehom svojih 20 in več izgubljenih let, v katerih so krvavo trpeli za družbo ter s sovraženjem prezirnim pogoltnili krivico, da izgubijo za izgubljena leta malenkostno penzijo. Z Jerjavom »božičnim darilom«, pravilnikom o starostnem zavarovanju rudarjev, se pa naj ustanove določbe, da bo moral plačevati rudar visoke premije v pokojninski sklad, da pa bo od milosti Trboveljske prem. družbe odvisno, ako bo za ta plačila rudar dobil pokojnino ali ne in ako se bo rudarju krvavo zasluženi denar, ki ga je vplačeval v dolgih, trpljenjavih letih v pokojninski sklad zaplenil z izgovorom, da je bil odpuščen — četudi poljubno in brez pravega razloga, morebiti v 29 letu službe. Če že sedaj Trboveljska premogokopna družba najraje odpušča iz službe starejše rudarje, ki imajo mnogo penzijskih let in ki imajo mnogo otrok, koliko rajše jih bo odpuščala odslej, da se bodo plenile pokojninske premije odpuščenih rudarjev! Vse to pa socialnemu politiku judovskega pokolenja še ne zadostuje! Najnovejša uredba je ta, da odslej ne dobi noben delavec potnega lista za inozemstvo, ki ne priloži prošnji za potni list poročene izjave dveh dobro situiranih državljanov kraljevine SHS, da jamčita za potovalne stroške izseljenika in njegove rodbine v slučaju njegove vrnitve v domovino. S tem je onemogočeno, da bi se mogel še kak rudar izseliti v inozemstvo. Kje pa naj dobi ubogi rudar, ki hoče odpotovati v inozemstvo, poroka, da mu jamčita za potovalne stroške, ako bi se rudar moral vrniti čez nekaj let v domovino? Tudi bogataši bi tega nihče ne hotel jamčiti, ker čez nekaj let lahko pade tudi on v revščino ter bi moral biti poroka leta in leta pripravljena, da plačata stroške

potovanja rudarja in njegove rodbine v domovino.

Z ene strani bodo tedaj priklenjeni rudarji na Trboveljsko premogokopno družbo radi svoje pokojnine ter se bodo morali celo svoje življenje tresti strahu, da se jih nekega dne odpusti iz službe, da ne izgubijo pokojnine in težko plačanih pokojninskih premij, z druge strani bodo priklenjeni na njo, ker se ne bo mogel nihče izseliti v inozemstvo. Priklenjeni bodo na Trboveljsko premogokopno družbo, kakor so bili sužnji starega veka na svojega gospodarja ter bodo morali garati za najmanjši zaslužek, katerega jim bo nudila Trboveljska premogokopna družba, samo da se jim bo pustilo golo življenje. Tako zasluženi rudarji še mislijo ne bodo smeli na to, da bi zahtevali višje plače. To misel jim bo uradni bral s čela samo, da bi jih odpustil iz službe in oropal pokojnine! Takšnega satanskega zaslužjenja bednih rudarjev si ni mogel izmisliti — človek! Sedaj je razumljivo, zakaj so lagali časopisi, ki so blizu jasi Trboveljske premogokopne družbe, da se našim rudarjem na Francoskem slabo godi. Oni seve ne želijo, da bi se rudarjem na Francoskem slabo godilo! Iz usmiljenja branijo rudarjem pot iz domovine! Naj siromaki raje doma trpijo za blagor »Slavenske banke« in iz nje zobajočih državotvorci! Oni delajo vse le za državo in iz usmiljenja do delovnega ljudstva. Saj je dr. Jerjav tudi svoj pravilnik imenoval »božično darilo« za rudarje! Toda stvar je za rudarje silno resna! Kaj naj bo iz njih, njihovih rodbin, če se naklepi Trboveljske premogokopne družbe udinjenih »državnikov« in »socialnih politikov« posredujejo?

Edino, toda močno upanje je to, da ne bo trajala večno vlada PP režima in dr. Jerjava ter da pride na krmilo zopet Davidovičeva vlada. Ne le rudarji, vsak človek, ki ima še kaj človeškega čuta v sebi, mora pomagati, da pade pri volitvah dne 8. februarja 1925 PP režim, — ki vsaj v Sloveniji ne bo zmagal s svojo skrinjico, ampak more zmagati le s skrinjicami podkupljenih demagogov, — bodo rudarji priklenjeni na Trboveljsko premogokopno družbo, kakor sužnji in bodo morali delati kakor sužnji za vsako plačo v korist svoje izsevalke in od nje živčih prodancev.

Mariborsko pismo.

Maribor, 2. febr.

»Nova Pravda« je prinesla nedavno po »Straži« kratko notico o dr. Pivku in pristavila, da mora za take trditve »Straža« imeti dokaze, ki jih naj priloži. Časopisje nacionalnega bloka je vsled tega zagnalo velikanski krik in Stane Vidmar v Ljubljani je izvajal popolnoma po nepotrebnem konsekvence, češ, narodni socialisti blatijo osebo dr. Pivka po krivem. Narodni socialisti dr. Pivka v volilnem boju niti ne omenjajo, najmanj pa osebno napadajo, pač pa nasprotno vsakdo trdi, da je dr. Pivko v svoja dejanja tekom svetov. vojne izvrševal brez dvoma v dobri veri, da s tem koristi jugoslovanski ideji. Da pa Italijani ne bi nikdar izpustili Slovenije do Drave iz rok, še radi premoga v Trboveljskih in Rajhenburških revirjih, če jo bi zasedli po dr. Pivkovem načrtu, je pa tudi res. Navzlic tej ugotovitvi pa se dr. Pivko ne more predelavati nekarakter, pač pa se ga lahko označi kot naivnega politika, tako naivnega, da je veroval v italijansko poštenost in računal na italijansko zahvalo, čeravno tvori vsa daljnja in bližnja zgodovina Italijanov en sam dokument nepoštenosti, binavščine in prevare. V tem obstoji dr. Pivkova zmot (ne nepoštenost v jugoslovanski stvari) in Italijani so gotovo že pretočili milijon solz, ker niso sledili dr. Pivku. — Niso mu verovali, ker sodojo vsakogar za nepoštenega, za takega kakor so sami.

Ponatis »Stražine« trditve v »Novi Pravdi« pa so Jerjavovi pobrali kot dobrodošlo kost, ki jo glodajo v pomanjkanju vsakega drugega argumenta proti politiki bratskega sporazuma. Vse politični boj Jerjavove stranke hočejo pretvoriti v dr. Pivkovo osebno zadevo. Za to so ga tudi kandidirali, ker jim manjka vsake druge privlačnosti. Dr. Lipold je odbijajoča osebnost celo za najožje pristaje Jerjava, dr. Kukovec ga je vsestransko polomil itd. — Vzeli so torej dr. Pivka, ki naj bi kot neumoren delavec za »Sokolstvo« zbral za Jerjavščino vsaj sokolske glasove. — Proti

svoji volji je moral dr. Pivko dati svoje ime, da se izrazi sokolska ideja v politiki.

Vprašamo pa, kako se krije Tyršova »Svoboda« z Jerjavovim terorjem, kako »Enakost« z Jerjavovim kapitalizmom — kako »Bratstvo« z denunciranjem Slovencev v Beogradu, z nastopanjem Pašić - Pribičević-Jerjavove klike proti Slovincem in Hrvatom?

Noben Sokol ne bi smel biti na listi PP režima, če ve, kaj je sokolska miselnost. Neodpustljivo je pogršil dr. Pivko, da kot Sokol kandidira na listi PP režima.

Ni dovolj, da je politik osebno pošten, važno je tudi, da ne dela pogrešk.

Zmote v politiki so vedno usodepolne za narod, tembolj, čim več naivnih in poštenih ljudi se stavi v službo nepoštenih politikov, n. pr. PP režima, ki ni ne za svobodo, ne za enakost in ne za bratstvo.

Ne gre za osebo, ki kandidira, temveč za stvar, ki jo bo morala dotična oseba zastopati. Kaj pomaga ena oseba v stranki, ki ni niti sama v sebi demokratična, n. pr. radikalna, kjer absolutno kandidira Pašić, ali v samostojni »demokratski«, kjer absolutno kandidira Pribičević?

Dr. Boža Markovič je prinesel v Slovenijo pravo demokratsko misel, ono čisto demokracijo, ki je PP režimom izpodkopala njih lažljivo demokracijo ter jim zmešala račune in pamet. Brez argumenta stojijo blamirani pred narodom in nervozno glodajo pobrano kost o dr. Pivkovi osebnosti.

Dr. Boža Markovič, nosilec liste bratskega sporazuma je pravi apostol resnične svobode, enakosti in bratstva. Nasprotniki teh gesel so izgubili sapo, ko so opazili velikanski učinek nastopa dr. Bože Markoviča. V pomanjkanju vsakih drugih argumentov, so pričeli sedaj z osebnimi napadi na njegovega samega in na vse ostale kandidatne liste bratskega sporazuma.

»Čevljar«, »giger« in trumf vseh trumfov »klerikalec«, so volilna gesla PP režima

žima proti geslom »Svoboda«, »Enakost« in »Bratstvo«!

Davidovičevemu bratskemu pozivu k sporazumu med Srbi, Hrvati in Slovenci se je odzvala tudi SLS in samo radi tega se po dr. Jerjavovem mnenju ne sme Davidovičevemu klicu odzvati niti en napreden in svobodomiseln volilec, kajti če klerikalec pravijo $2 \times 2 = 4$, morajo po Jerjavovi komandi kričati vsi svobodomislci, da je $2 \times 2 = 5$. Kdor tako ne kriči, ni svobodomiseln in napreden, in ni Sokol, temveč — klerikalec.

Izjava občinskega kluba NSS v Celju.

Z ozirom na postopanje SDS v volilnem boju v Sloveniji in na teror, katerega izvaja današnji režim, katerega predstaviteljica v Sloveniji je SDS, je podal klub občinskih odbornikov NSS v Celju na seji občinskega sveta dne 30. januarja t. l. sledečo izjavo: »Klub občinskih odbornikov NSS v Celju ugotavlja, da je bivši volilni sporazum za občinske volitve v Celju, ki se je sklenil pod imenom »Narodni blok« v svrhu pariranja sedaj veljavnega krivičnega volilnega reda v smislu tožadnega dogovora z izvolitvijo župana prenehal.

Obenem izjavlja isti klub, da se smatra popolnoma samostalnega in nevezanega napram ostalim strankam, ki so bile združene v Narodnem bloku ter hoče svoje delovanje v občinskem svetu popolnoma usmeriti v smislu svojega strankinega programa.

Izjavo je podal v imenu kluba občinskih odbornikov NSS predsednik kluba tov. dr. Dobovišek.

To za enkrat, ako pa bodo gospodje mladini nadaljevali svojo gonjo, pridejo še daljnje konsekvence.

Ostavka Ljube Jovanovića.

V radikalni stranki obstojata dve struji Jovanovića in Pašićeva. Pašić je zagovornik najskrajnejšega centralizma in po mišljenju Velebr, dočim je Jovanović za sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci in že od nekdanj odločno obsoja Pribičevićeve teroristične metode. Pri zadnji vladni krizi je v radikalni stranki zmagala Pašićeva struja in je bil Jovanović potisnjen v ozadje. Jovanović se je trenutno umaknil intrigam radikalnih korupcionistov, ki imajo kot bivši ministri tožbe na vratu in je samo še vprašanje dni, ko bodo skončali svojo kariero v arestih. Radikalni korupcionisti so izrinili poštenjaka Jovanovića samo zato iz osredja, ker so hoteli še enkrat poiskusiiti s srečo, da se rešijo obtožb in zaporov. S trenutkom, ko bi bil dosežen sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci je obsodba korupcionistov neizbežna, vzdrže se edinele lahko z nasilnim centralizmom in diktaturo.

Seveda je bilo takoj od vsega početka jasno, da se je Jovanović le navidezno umaknil in da čaka samo ugodne prilike, da udari po korupcionistih, ki škodujejo ugledu stranke. Jovanovičev vpliv je vedno bolj naraščal in s tem obenem nezadovoljstvo z sedanjim vodstvom stranke. Kriza v radikalni stranki se je javno pokazala že ob času vlaganja list. V večini volilnih okrajev niso hoteli pošteti radikalni nitišar slišati o kandidaturah korupcionistov, kakor tudi ne o zvezi s Pribičevićem, o katerem Srbi nimajo nobenega dobrega mnenja. V številnih volilnih okrajih (82) je postavljeno po dve radikalni listi, ki so v najostrejšem boju med seboj. Pošteti radikalni zmagujejo na celi črti. To pa korupcionistom v Beogradu ni všeč (boje se zaprov) in so zato pri glavnem radikalnem odboru izposlovali sklep, da se več sto uglednih radikalov izključi iz stranke.

Jovanović ni mogel več prenašati razmer v radikalni stranki. Jovanović ni soglašal z vezavo s Pribičevićem, kakor tudi ne s tem, da bi radikalna stranka ščitila tiste, ki so obdolženi nečastnih dejanj. Kriza v radikalni stranki je dospela do viška in Jovanović je podal demisijsko kot predsednik glavnega odbora radikalne stranke.

Jovanovičev odstop bo imel najdalekosežnejše posledice. Ni dvoma, da bo na strankinem zboru radikalne stranke Jovanovič zmagal, ker ima že danes večino pristavev za seboj. Z Jovanovičevim zmago bo pridobljena radikalna stranka za odkritosrčen sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci. Pribičević in njegovi priveski bodo pa odtrčali iz radikalne zveze v politično pozabljenost. Tudi Jovanovičev slučaj nam znova potrjuje, da nam Jerjav dolgo ministril ne bo! Najdalje kvečjemu do 8. februarja, če ne bo že preje pošilo!

Naši shodi.

Velika manifestacija v Mariboru.

V sredo, dne 28. januarja se je vršila za »Blok bratskega sporazuma« naravnost veličastna manifestacija v Mariboru. Volilni shod se je vršil v dvorani Zadrudne banke ob navzočnosti več kot tisočdvesto volilcev. Zborovanju je predsedoval profesor dr. Pečovnik. Prvi je poročal na shodu nosilec kandidatne liste vseučiliški profesor dr. Boža Markovič, ki je najprej podal historijat o ustanovitvi naše države, nakar je obravnaval politične prilike v državi. Govor prof. dr. Markoviča je navzoča množica sprejela z viharimi ovacijami. Za prof. dr. Markovičem je govoril profesor Ribarič, nakar je tov. Ivan Roglič razvil gospodarski program. Tudi govor tov. Iv. Rogliča je bil sprejet z velikim odobravanjem. Shod je bil zaključen ob največjem navdušenju za »Blok bratskega sporazuma«.

Na Teznu

se je vršil dne 30. jan. t. l. shod v gostilni pri Felihu. Tezničani so napolnili dvorano in z velikim zanimanjem sledili izvajanjem tovariša Rogliča, ki je razvil v drašičnih besedah program »Blok bratskega sporazuma«. Močno je prevzela misel bratskega sporazuma Tezničane že pred shodom, utrdila se je popolnoma po govoru tov. Rogliča. Vsi volilci uvidevajo, da je edino bratski sporazum za te volitve prava parola in predpogoj vsakemu drugemu napredku v gospodarskem in socialnem oziru. Tezničani so prepričani, da mora biti glavni cilj teh volitev, zrušenje P. P. režima, ki tvori največjo oviro za konsolidacijo države. Vsi bodo volilne kroglice pometali v zadnjo skrinjico.

Ruše.

Zelo lepo je uspel tudi shod v Rušah v petek zvečer pri Novaku. Prostori so bili nabito polni. Shodu je predsedoval tovarniški delavec Buchmeister. Med veliko pozornostjo sta nato govorila najprej tov. Brandner, potem pa prof. dr. Markovič. Zborovalci so jima neprestano pretrjevali, ko sta podvrgla neusmiljeni kritiki sedanjemu P. P. režim, ki je škodljiv za vse sloje, posebno pa za delavstvo in sta pokazala edino pravo pot, to je »Bratski sporazum«. K besedi se je oglasil najpogrejni socijalist, nato pa neki pristaja narodnega bloka. Obema je uspešno odgovarjal tov. Brandner in so zborovalci odobraval njegova izvajanja, da je treba Davidoviču pripomoči do zmage, a ne Pašiću. Povdariti moramo razveseljivo dejstvo, da so delavci z mirnim in dostojnim vedenjem dokazali, da prav umevajo sedanjí položaj. Prepričani smo, da bodo dne 8. februarja storili svojo dolžnost in volili za demokracijo in socialno pravičnost.

Račje pri Mariboru.

Sijajen shod v Račjem je priredil blok bratskega sporazuma v četrtek zvečer v gostilni Möschl. Prostori so bili nabito polni. Pred tem shodom sta bila v istem lokalu nekaj dni prej dva shoda, najprej radikalov, potem pa takozvanega »nacionalnega« bloka. Sreče ni imel ne dr. Ravnik, ne dr. Pivko. Prvi je ugnil radi prevelikega razburjenja takoj, ko je padel medklic: »Pašić je falot«. Dr. Pivku se ni mnogo boljše godilo in je moral priznati, da »nacionalnega bloka« ni. Po teh dveh shodih je vladalo naravnost velikansko zanimanje za shod bloka bratskega sporazuma. Značilno je, da so agitirali za shod s tem, da so rekli: slišali smo Pašića (dr. Ravnika) in Pribičevića (dr. Pivka), sedaj hočemo slišati še Davidoviča. Shod je otvoril nadučitelj Mohorko in podal besedo tov. Brandnerju, ki je v obširnem govoru pojasnil sedanje stanje v državi in dokazal, da je rešitev samo v bratskem sporazumu, kateremu se mora umakniti PP režim. Zborovalci so ves čas pazljivo poslušali in neprestano pritrdjevali. Kar oddahnil so se, ko so slišali odredilo besedo. Na koncu so stavili na tov. govornika še nekatera vprašanja, na katera je točno in v zadovoljstvo vseh odgovarjal. Ob velikem navdušenju za bratski sporazum je bil nato shod zaključen.

Marenberg.

V četrtek dne 29. januarja t. l. se je predstavil volilec v Dravski dolini in sicer v Marenbergu dr. Markovič. Noben shod v tem trgu še ni bil tako obiskan. Nacionalni blokaši so hoteli shod preprečiti in so to tudi dokazali s tem, da je peščica njih (6) s še toliko otroci shod neprestano motila. 150 poslušalcev kmetov in delavcev je lepo in mirno poslušalo dr. B. Markovičev

stvaren govor, le takozvana napredna inteligenca pod vodstvom gg. Pahernikov iz Vuhreda je neslano motila shod in hotela »Srbih več vedeti kot dr. B. Markovič. Za vzgled jim je dal predsednik delavce in kmete, od katerih se naj uče olike.

Učitelj, član Orjune, ki nima žaganja v glavi, je zagovarjal stališče dr. B. Markoviča in Davidovičevu politiko: Kar nenkrat zarohni njegov tovariš nad njega: »Jaz sem četnik Orjune in ti zapovedujem, da se takoj veseš in prenehaš govoriti. Odgovor: »Ti si butek. Splošen smeh!

Druga cvetka. Kraljevi notar pozivlja dr. Boža Markoviča k stvarnosti. Govori naj o volitvah, ne o režimu. Vse splošno konsternacije ni nikdo rekel — butel — vsa komur je ostalo v grlu.

Tretja cvetka. Dr. B. Markovič konstatira, da je Pašić podpisal Krfsko deklaracijo. Inteligent iz Marenberga se oglasi: saj je je dr. Korošec tudi. Več delavcev zavpije: saj ni res.

Četrta cvetka. Po končanih izvajanjih dr. Bože Markoviča in tov. Rogliča se oglasi k besedi župan (predsednik Orjune) in po par stavkih konča: Mi bomo volili dr. Pivka, delavci pa 10. skrinjico internacionalno soc. demokratsko. Tov. Roglič ga pozove, da naj g. župan odstrani orjunaški znak, kar pa niso storili.

Blamaža teh v oštarih skisanih inteligentov je bila kompletna, kajti pokazali so polno nepojmovanje politike in ignoranco ter neolike. Vse pred kmeti in delavci.

Dr. Bože Markovičev govor pa je vril vsem ostalim navzočim v srce upanje na boljše čase bratskega sporazumevanja in bodo z verno zanj agitirali, da za zadnja skrinjica v Marenbergu sprala madež, ki so ga nacionalni blokaši iz Vuhreda v bojazni pred agrarno reformo nadeli Dravski dolini.

Dravograd.

V soboto večer se je pri nabito polnih prostorih hotela »Korotan« v Dravogradu vršil shod »Blok bratskega sporazuma«. — Otvoril ga je predsednik kraj. org. NSS. tov. Jošil. Ko je predstavil prof. dr. Bože Markoviča, so mu številni zborovalci navdušeno vzklikali »Zivio«. Nato so pazno sledili njegovim izvajanjem o pogubonosti sedanjega režima, ki je pogazil princip parlamentarizma. Ne smemo, da dopustimo, da se krši princip, ki je temelj vsake demokratske države in da se korupcija vedno bolj širi in sicer od zgoraj dol. Korupcija je posledica kaosa, ki pri nas obstoji že šest let. K temu je pripomogla vidovdanska ustava, ki ni bila sprejeta potom sporazuma, temveč potom majorizacije in predstavlja najhujši centralizem. Rešitev je samo v tem, da se bratski sporazumemo in odstranimo zlo, da bo postal narod zadovoljen. Režim, ki se drži samo s pomočjo sile, mora pasti. Red moramo napraviti v tej naši lepi državi, katero vsi enako ljubimo. Govoru dr. Bože Markoviča je sledilo dolgotrajno odobravanje in navdušeno vzklikanje.

Za tem sta govorila okrajni kandidat dr. Toplak in bivši poslanec tov. Brandner, nakar je bil shod v splošnem navdušenju zaključen.

Slovenjgradec.

Ob izredno mnogobrojni udeležbi — ljudstva se je kar trlo — se je vršil v nedeljo dopoldne shod »Blok bratskega sporazuma« v hotelu Goll v Slovenjgradu. Zanimanje za shod je bilo velikansko, ker je bil najavljen dr. Boža Markovič. Shod je otvoril predsednik kraj. org. NSS tov. Puncer. Po pozdravu je kot prvi govoril dr. Toplak, ki se je predstavil kot okrajni kandidat za Slovenjgradec in Prevalje. Za njim je med velikim odobravanjem govoril dr. Boža Markovič, ki je podrobno razložil sedanji položaj in važnost volitev dne 8. februarja, pri katerih gre za to, ali bo zmagalo nasilje, to je PP režim, ali bratski sporazum, ki ga zastopa Ljuba Davidovič. Minuli so časi, ko se je vladalo proti volji naroda. Demokratizem izključuje hegemonizem in majorizacijo in vse ono, kar je nenaravno. Naš sedanji režim, ki je z malimi izjemami celih šest let na krmilu, ni ne demokratski, ne jugoslovanski. Kakšna Jugoslovena sta Pašić in Pribičević, ste videli iz tega, da nista niti dopustila, da bi prišla beseda jugoslovanski v vidovdansko ustavo. Ne dopuščamo, da se krši princip parlamentarizma in da vlada režim, ki nima večine v narodu. Gremo v borbo proti režimu, ki je kriv, da smo iz navdušenja, ki je vladalo ob prevratu, dospeli v tako težki položaj. Govoru je sledilo viharno odobravanje. Za tem je govoril bivši poslanec tov. Brandner, na kar je bil shod med velikim navdušenjem zaključen.

